

UDC 94(5)

SELF-ORGANIZATION OF CHINESE EMIGRANTS IN SINGAPORE THROUGH THE TRADITION OF SECRET SOCIETIES IN THE FIRST HALF OF THE 19TH CENTURY

A. Kolos

Master's degree

School of History and Culture, Shaanxi Normal University

No. 620, West Chang'an avenue, Chang'an District, Xi'an 710119, China

artemkolos@gmail.com

Secret societies, or as they sometimes not quite correctly called “Triads”, closely related to the history of Singapore. At the beginning of its development in the 19th century, the main influx of workers to Singapore consisted of peasant emigrants from mainland China, which at that time was under the rule of the Qing Dynasty, which was constantly suffering from uprisings, which in each turn were not least connected to Secret Societies. The secret society called Heaven and Earth Society, which emerged in the territory of Fujian province, quickly began to spread not only on the territory of mainland China, but also around the world. In the later period of the Qing dynasty, organizations similar in their rituals to Heaven and Earth Society were widely represented throughout Southeast Asia, and Singapore was no exception. Peasants, artisans and even bandits united in blood alliances for the purpose of mutual economic assistance, self-defence, and also the fight against the government. Most of economic life in colonial Singapore were penetrated by secret societies of Chinese immigrants. The main activities of the Singapore Secret Societies included gambling, opium trafficking, immigrant employment, loan sharking and human trafficking. From the first appearance of Secret Societies in Singapore in the early 19th century to their total ban, they went from simple semi-religious alliances of mutual aid between peasants, to armed and well-organized communities, that at one point were able to revolt against local authorities. Fragmented by linguistic and ethnic differences, the Chinese diaspora was divided into many groups, which often got involved in conflicts with each other. In addition to conflicts on ethnic and economic grounds, interreligious conflicts often occurred. The secret societies of the Chinese emigrants, which at first were tolerated by the colonial government, were eventually banned, but continued to exist in the form of organized criminal groups.

Key words: Secret societies, Singapore, China, Triads, Heaven and Earth Society.

САМООРГАНІЗАЦІЯ КИТАЙСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ У СІНГАПУРІ ЧЕРЕЗ ТРАДИЦІЮ ТАЄМНИХ ТОВАРИСТВ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТ.

А. М. Колос

Таємні товариства, або, як їх ще не зовсім коректно називають, «Тріади», тісно пов'язані з історією Сінгапуру. На початку свого розвитку, що припадає на ХІХ століття, основний притік населення до Сінгапуру складався з емігрантів-селян з континентального Китаю, що тоді перебував під владою Династії Цін, яка постійно страждала від повстань, що, своєю чергою, теж були пов'язані з таємними товариствами. Діяльність більшості сфер економічного життя в колоніальному Сінгапурі проходила за участю таємних товариств китайських іммігрантів. Виникле на території провінції Фуцзянь таємне товариство, яке називалося Тяньдихуей, швидко почало розповсюджуватись не тільки на території континентального Китаю, а й по всьому світі. У пізній період династії Цин, організації за своїми обрядами схожі з Тяньдихуей, були широко представлені по всій території південно-східної Азії, і Сінгапур не був винятком. Селяни, ремісники і навіть бандити об'єднувалися в кровні союзи з метою економічної взаємодопомоги, самозахисту, а також боротьби з небажаним урядом. Основні напрями діяльності Сінгапурських таємних товариств включають азартні ігри, торгівлю опіумом, зайнятість іммігрантів, надання позик під відсоток та торгівлю людьми. Від першої появи таємних товариств у Сінгапурі на початку ХІХ століття й до повної їх заборони вони пройшли шлях від простих напіврелігійних союзів взаємної допомоги між селянами до озброєних та добре організованих організацій, що в певний момент були в змозі підіймати великі повстання та протистояти місцевій владі. Розрізнена мовними та етнічними відмінностями китайська діаспора ділилася на безліч угруповань, які часто вступувалися в конфлікти один з одним. Окрім конфліктів на міжетнічному та економічному ґрунті, часто відбувалися міжрелігійні конфлікти. Таємні товариства китайських емігрантів, до яких на перших порах колоніальний уряд не застосовував тотального контролю, врешті-решт були заборонені, але все ще довгий час продовжували існувати вже у вигляді організованих кримінальних угруповань.

Ключові слова: таємні товариства, Сінгапур, Китай, Тріади, Тяньдихуей.

Коли Британська Імперія в 1819 році отримала дозвіл заснувати своє поселення у Сінгапурі, кількість китайського населення була непомірно малою. Якщо в 1819 році тут було зафіксовано лише 30 представників китайського етносу із приблизно тисячі місцевого населення Сінгапуру, то вже в 1824 році, коли Британська Корона отримала Сінгапур у своє повне розпорядження, кількість китайців становила вже 3317 осіб із 10,683 [Rahim 2009, 24]. Надалі відсоток китайського населення постійно зростав – під кінець ХІХ століття його частка у Сінгапурі вже становила 70 відсотків від усього населення.

Рік	Кількість етнічних китайців	Відсоток від усього населення
1824	3317	31,0
1830	6555	39,4
1836	13749	45,9
1849	27988	52,9
1871	54572	57,6
1881	86766	63,0
1891	121906	67,1
1901	164041	72,1

Джерело: [Sui RuiFu 2009, 29–30]

Китайці, які опинилися за кордоном, були майже всі або селянами, або ремісниками із сільської місцевості південних провінцій Китаю. Важливо відзначити, що термін «китаєць» (*Chinaman*) використовувався частіше колоніальним урядом, тобто британцями. Самі емігранти насамперед розрізняли себе за діалектами чи регіонами, з яких вони прибули до Сінгапуру. Різниця між діалектами настільки велика, що людина, котра потрапила сюди із провінції Гаундун, абсолютно не сприймала на слух те, що говорив чоловік з провінції Фуцзянь, Чаочжоу і т. п. Також емігранти розрізнялись за етнічним походженням – тут були представники не тільки етнічності Хань, а й Хакка та вихідці з острова Хайнань.

У 1881 році китайське населення Сінгапуру поділялося на такі групи:

	Чоловіки	Жінки	Всього
Гаундун	9,699	5,154	14,853
Фуцзянь (народ Хокка або Хоккієн)	23,327	1,654	24,981
Чаочжоу	20,946	1,698	22,644
Хакка	5,561	609	6,170
Хайнань	8,226	53	8,319
Народилися в колонії	4,513	5,014	9,527
Невідомо	259	13	272
Всього	72,571	14,195	86,766

Джерело: [Census of the Strait Settlements 1881, 10]

Колоніальна влада Сінгапуру не мала жодних інструментів задля спілкування з китайцями. Лише у другій половині XIX століття колоніальний уряд нарешті заволодів персоналом, який розумів китайську мову [Comber 1959, 33]. Раніше ні уряд, ні поліцейський відділ не могли читати та писати китайські ієрогліфи, не кажучи вже про те, щоб одночасно володіти розумінням кантонського чи інших діалектів, якими розмовляли переселенці. Через складнощі з порозумінням між колоніальним урядом та емігрантами завдання горизонтальної самоорганізації було першочерговою проблемою для китайського населення.

Витоки традиції таємних товариств

Куди б не емігрувало китайське населення, воно завжди брало із собою свої локальні традиції. Більшість емігрантів були з південних провінцій Китаю, де була надзвичайно сильно поширена культура таємних товариств, тому селяни, ремісники і навіть бандити об'єднувались у кровні союзи з метою взаємодопомоги, самозахисту і навіть боротьби з урядом. Вони були настільки небезпечні для центральної влади, що вже в 1662 році були заборонені указом імператора Кансі (*Kangxi 康熙*) [Comber 1959, 19].

Опинившись у зоні вільної торгівлі та ще й без контролю залізної руки влади, яка переслідувала їх на батьківщині, емігранти зрозуміли, що перед ними відкрилося безліч перспектив, що ведуть до збагачення, тому і намагалися всіма доступними способами забезпечити своє безбідне майбутнє. У суспільстві, в котрому кількісно домінували чоловіки, влада і гроші (походження та дворянське прізвище не мали такої сили, як у Китаї) були основними критеріями соціального поділу, тому традиція створення союзів самодопомоги, сформованих «людьми з різними прізвищами», стала тим самим інститутом самоорганізації, який був такий необхідний для емігрантів на чужій землі. Ця традиція була широко висвітлена в популярній культурі, зокрема, в романі

«Трицарство» (*Sanguoyanyi* 三國演義), в якому Лю Бей (*Liu Bei* 劉備), Гуань Юй (*Guanyu* 關羽) та Чжан Фей (*Zhang Fei* 張飛) складають присягу на братерство в персикувому саду, та роман «Річкове прибережжя» (*Shuihuzhuan* 水滸傳), де 108 злочинців організовуються в братство, використовують прізвиська та беруть участь у церемоніях ініціації нових членів, де п'ють кров, змішану з вином [Murray 1994, 12].

За своїм способом організації та обрядами таємні товариства Сінгапуру походять від створеного десь у 1761 або 1762 рр. в окрузі Чжанпу (пограничний округ з провінцією Гуандун) префектури Чжанчжоу провінція Фуцзянь таємного товариства «Тяньдіхуей» або «Організація Неба та Землі» (*tian dihui* 天地會) [Faure 1979, 189–206]. Як нам відомо з даних, наведених у таблиці вище, більшість китайського населення Сінгапуру є емігрантами з цих самих двох провінцій: Гуандун та Фуцзянь.

Міфологія «Тяньдіхуей» стверджує, що їх організація народилася в результаті кровного союзу між п'ятьма вірними Династії Мін монахами, що вижили після знищення монастиря Шаолінь – Цай Дечжун (*Cai Dezhong* 蔡德忠), Фан Дахун (*Fang Dahong* 方大洪), Ма Чаосін (*Ma Chaoxing* 馬超興), Ху Деді (*Hu Dedi* 胡德帝) та Лі Шикай (*Li Shikai* 李式開), які присвятили себе місії (*Fanqingfuming* 反清復明), що буквально означає звергнути Династію Цін та відновити Династію Мін (імена взяті із версії легенди, що представлена Хіраямою Шу (*Ping Shangzhou* 平山周)) [Ping Shangzhou 2011]. Ця легенда відома під назвою «Легенда Сі Лу» (*Xilu gushi* 西魯传说) та існує в багатьох різних варіаціях. Легенда свідчить, що 128 монахів монастиря Шаолінь пішли на допомогу імператору Цін (чи то Кансі, чи Цяньлуну (*Qian Long* 乾隆)) для боротьби проти вторгнення варварів Сі Лу (походження яких невідоме). Після перемоги над загарбниками монахи відмовились від винагороди імператора і повернулись до свого звичного буддистського життя. Однак монахів звинуватили у підготовці повстання проти імператора, а їх монастир було наказано знищити. Лише п'ятеро монахів вижили і присвятили своє життя помсті імператору Цін [Murray 1994, 153]. Незважаючи на привабливість легенди про п'ятьох благородних монахів, «Тяньдіхуей» була помічена в багатьох пограмах, озброєних пограбуваннях та інших нелегальних активних діях протягом усього періоду свого існування. Більшість новітніх досліджень розглядають цю організацію як кровні союзи між представниками бідного населення, що об'єдналося для виживання у скрутні часи, а не як політичну організацію [Hansen 2015, 12].

Що стосується назви «Тріада» (*Sanhehui* 三合會), то вона, на думку дослідників, належить до одного із багатьох таємних об'єднань, які походили від «Тяньдіхуей», що були активними на території провінції Гуандун у Китаї XVIII–XIX ст. Поступово ця назва стала загальною для багатьох інших китайських таємних організацій по всьому світі. Імовірно, сам термін був введений для використання іноземцями, а саме доктором Вільямом Млайном, який 1821 році написав свою роботу “Some Account of a Secret Association in China, entitled the Triad Society”, адже в китайській мові в основному використовувався термін *Huidang* (會黨) або *Jiaomen* (教門) [Mline 1826, 1]. На початку XIX століття японським революціонером та одним з найвидатніших

дослідників таємних організацій Китаю Хіраямою Шу був введений термін «Таємні товариства», який використовується в науковій літературі і донині [Chesneaux 1972, 3]. У самому Сінгапурі також часто використовується термін Kongsі, який походить від транскрипції слова Компанія (*Gongsі* 公司) на все тому ж самому фуцзяньському діалекті Хоккієн [Peng 1979, 102–105].

Зі свідчень Абдуллаха Мунші, на той час писаря Стенфорда Рафлза, засновника Сінгапуру, про наявність таємних товариств китайських емігрантів було відомо вже в 1824 році [Hill 1955]. До 1840-х років ці товариства вже були широко відомі як «королі підпільного світу» і, як стверджувалося, їх кількість перевищувала 10 000 членів, це тоді, коли загальна чисельність китайського населення була лише 20 000 [Read 1907, 9].

У першій половині XIX століття на території сучасного Сінгапуру домінували такі таємні товариства, як «Гхее Хін» (*Ghee Hin*) (*Yixinghui* 義興會) та «Хаісан» (*Haisan*) (*Haishanhui* 海山會), які своєю чергою згодом частково через сутички між членами, які представляли різні діалектичні групи та мали різне походження, розпадалися на окремі філії [Qiu Geping 2003, 77]. «Гхее Хін» мала такі філії практично для всіх діалектичних груп, що були представлені на території Сінгапуру. Також відомо, що в 1851 році «Гхее Хок» (*Ghee Hok*) (*Yifuhui* 義福會) остаточно відділилася від «Гхее Хін» та стала незалежною організацією. У 1869 році було введено Указ щодо боротьби з небезпечними організаціями. Незважаючи на свою назву, головним наслідком постанови була не негайна заборона таємних товариств, а їх юридичне визнання шляхом офіційної реєстрації [Blythe 1969, 220–222], яка не давала можливості владі контролювати правильність та достовірність наданої інформації. Таким чином, уже у 1879 році лише в офіційному реєстрі небезпечних товариств було зареєстровано 23 858 членів, які були розподілені між десятком таємних товариств [Straits Settlements government gazette 1880, 228].

Таємне товариство	Членів
Ghee Hin (Hokkien) (<i>Yixinghui</i> (<i>Minnanren</i>) 義興會(閩南人)) «Гхее Хін» Фуцзянь (народ Хокка або Хоккієн)	4,291
Ghee Hin (Tiechew) (<i>Yixinghui</i> (<i>Chaozhouren</i>) 義興會(潮州人)) «Гхее Хін» (Чаочжоу)	1,453
Ghee Hin (Hainan) (<i>Yixinghui</i> (<i>Hainanren</i>) 義興會(海南人)) «Гхее Хін» (Хайнань)	1,576
Ghee Hok (<i>Yifuhui</i> 義福會) «Гхее Хок»	3,234
Ghee Sin (<i>Yixin</i> 義信) «Гхее Сін»	1,212
Ghee Khee Kwang Hok (<i>Yiji guangfu</i> 義記廣福) «Гхее Кхее Кванг Хок»	2,331
Hok Hin (<i>Fuxing gongsі</i> 福興公司) «Хок Хін»	3,109
Kong Fooy Sew (<i>Guanghui zhao</i> 廣惠肇) «Конг Фоой Сев»	1,576
Song Peh Kwan (<i>Songbai guan</i> 松柏館) «Сонг Пех Кван»	2,224
Haisan (<i>Haishanhui</i> 海山會) «Хаісан»	1,358
Всього	23,858

Джерело: [Straits Settlements government gazette 1880, 228]

Вагомий відсоток населення належав до одного із представлених вище таємних товариств, ще більше людей мають економічні зв'язки з цими організаціями. Про це йдеться в рапорті голови офісу протекторату китайського

населення Вільяма Пікерінга: «Практично все китайське населення перебуває під владою таємних об'єднань... Голова товариства має повну владу над усіма членами... Якщо один із членів потрапить у неприємності, організація зробить все для того, аби витягнути його із них: вони підуть на підкуп поліції, або один із найбільш поважних членів візьме його на поруки під величезну грошову заставу» [Straits Settlements government gazette 1880, 223].

Причини для вступу до таємних товариств та церемонія Ініціації

Уже на території континентального Китаю емігрант попадав під владу таємних товариств, адже саме вони відповідали за транспортування робочої сили з континенту до Сінгапуру. Нових робочих емігрантів називали *Xinke* (新客), що означає «новоприбулий». Таємні товариства допомагали селянам сплачувати за дорогу до Сінгапуру та забезпечували роботою після прибуття. В результаті такого підходу до залучення новачків новоприбулий передавався роботодавцем-представником тих же діалектичних груп, що і сам новоприбулий [Warren 2003, 16–17]. Також товариства набирали членів серед емігрантів, які повинні були потім сплачувати податок. Натомість товариства пропонували фінансово підтримувати нового члена товариства в разі хвороби, забезпечувати захистом від інших таємних угруповань та організовували похоронні обряди. Багато робіт, на яких доводилося працювати емігрантам, являли собою дуже важку працю на плантаціях та будівництвах, та й робота водієм рікші на вулицях Сінгапуру ніяк не належала до легких [Yen 1986, 147–293]. Після важкого тривалого робочого дня всі доступні робітникам «розваги», як-то куріння опіуму чи борделі, були теж під повним контролем таких товариств [Warren 2003, 240–243].

У 1820-х Абдуллах Мунші, про якого вже згадувалося раніше, отримав змогу стати свідком церемонії вступу до однієї з таємних організацій, про що існують документальні підтвердження. Зі слів очевидця, церемонія проходила далеко в джунглях. Уся прилегла до місця ініціації територія перебувала під пильним контролем. Повсюди були озброєні патрулі.

«Горіли сотні ламп, з усіх боків чоловіки курили опіум. Приміщення, невелика хатина, було огорожене дерев'яними загостреними колами, а всередині знаходилося багато зброї».

Церемонія розпочиналась, коли декілька сотень чоловіків уже були під впливом алкогольного та опіумного сп'яніння. Про початок церемонії свідчили звуки гонгів та барабанів. Майстер церемонії сидів на високому стільці у самому центрі, а по обидва боки від нього стояли, вишикувавшись у ряд, 8 чоловіків з мечами, інші палили куски паперу біля вівтаря. Після цього чоловіки з мечами притягнули до ніг майстра чотирьох напівоголених чоловіків, які і мали стати новими членами. З мечем біля горла кожен із нових членів поклонився майстру.

«Чому ти тут?», – запитав майстер одного із них. На що він відповів: «Я хочу приєднатися до тріади і жити, і померти разом зі своїми братами». Майстер закричав: «Ви брешете, ви не говорите від щирого серця». Чоловік затремтів, але рішуче сказав: «Присягаю, що я кажу правду». Майстер наказав йому присягнути, після чого чоловік почав спалювати куски паперу та щось цитувати. Коли він закінчив, майстер запитав: «Ти знаєш закони товариства?». Чоловік відповів: «Так, я знаю, я повинен принести кровну присягу братерства». Майстер запитав: «Що ще, окрім цього?». Чоловік відповів:

«Я не повинен розкривати таємниць товариства стороннім людям, якщо ж я це зроблю, то я готовий розпрощатися зі своїм життям». Врешті-решт майстер погодився і додав: «Ти готовий?» Чоловік відповів: «Так, я готовий». Потім перед новим членом товариства були представлені ніж та посудина з вином, змішаним із кров'ю усіх присутніх на церемонії членів товариства. Один із присутніх порізав палець новому члену та видавив з нього кров прямо в посудину. Майстер сказав: «Пий, перед нашим божеством-покровителем». Після того, як новий член випив із посудини, кожен із присутніх повторив його дії. Майстер додав: «Завтра йди до секретаря та отримай книгу з усіма церемоніями, знаками та жетонами. Заплати йому один долар». Тут насамперед ідеться про сертифікати, правила та покарання, секретні знаки (наприклад, таємні жести рук) та диплом про членство в товаристві [Comber 1959, 10]. Та ж сама процедура була повторена з іншими трьома. Але був ще один чоловік, який відмовлявся приєднуватися до секретного товариства. Після того, як перші чотири чоловіки пройшли обряд ініціації, до ніг майстра був кинутий п'ятий чоловік, у якого були зв'язані руки. Йому запропонували поклонитися перед Майстром, але він відмовився і залишився стояти рівно. Від отримав десяток, а то й два десятки ударів бамбуковою палицею, після чого у нього знову запитали, чи готовий він стати членом товариства. Після чергової відмови вступити до лав спільноти майстер віддав наказ побити його палками. Побитому, агонізуючому від болі чоловіку було запропоновано приєднатися до товариства ще раз, але він знову відмовився. Майстер сказав: «Поки що заберіть його звідси, а завтра вранці вбийте». Наступного дня чоловік втратив своє життя через відмову приєднатися до таємного товариства [Comber 1959, 54–56].

Таємні товариства як частина народних релігій

Особи та організації, що контролювали схеми, за допомогою яких робітники потрапляли з Китаю до ринку праці в Сінгапурі, мали найбільшу владу над китайськими емігрантами. Будь-яка комунікація між китайською діаспорою та колоніальним урядом теж здійснювалася когортою багатих китайців із вершини ієрархії своїх таємних товариств. Але, незважаючи на це, бажання мати владу, повагу співвітчизників та багатство не були єдиною причиною вступу в таємне товариство. Із відомих нам документів про ритуал ініціації, що збереглися в архівах, ми знаходимо багато доказів, які свідчать про релігійний характер організації [Straits Settlements government gazette 1878, 90]. Основними елементами обряду ініціації були клятва на крові та передача таємних знаків, паролів та грамот. Той, хто порушить цю клятву, повинен загинути. Божества, яким поклонялись під час ритуалу «Тяньдіхуей» (та всіх інших похідних від неї організацій, що несуть інше ім'я), були традиційними божествами для популярних релігій, які сповідали більшість селян з південних провінцій Китаю. До них належить і Гуаньїнь (*Guanyin* 觀音) чи бог Війни Гуань Юй (*Guanyu* 關羽) [Comber 1959, 8]. Інколи на церемоніях ініціації навіть згадувалась фігура самого Лао-цзи [Ownby 1995, 8–9]. Важливо відзначити характер популярних релігій у Китаї, де жодна з релігій, таких як конфуціанство, даосизм чи буддизм, ніколи не займала домінуючого положення і були однаково представлені на арені народних релігій. Тобто народні вірування звичайних китайців одночасно включали у себе елементи всіх цих релігій разом з іще древнішими язичницькими обрядами. Таким чином, «Тяньдіхуей» є досить типовим представ-

---

ником релігійної ситуації в Китаї, тому що в традиціях «Тяньдіхуей» існують як буддистські, так і даосистські божества поряд з конфуціанською ієрархією. Самі храми теж контролювалися товариствами і виконували функцію штаб-квартири. Багато вулиць у Сінгапурі навіть були названі на честь того таємного товариства, яке засідало на цій території [Mak-Wong 1978, 36–38]. Це де-факто означало, що голови таємних товариств виконували обов'язки покровителів своїх діалектичних груп не тільки в економічному плані (надавали зайнятість), а й у судовому чи політичному (розсуджували суперечки та представляли свою діалектичну групу перед офіційною колоніальною владою), але деякою мірою і релігійну. Тобто рядовий емігрант був зв'язаний не тільки робочими відносинами з товариством, а й релігійними поглядами. Іншими словами, у Сінгапурі першої половини XIX століття всі активності та всі кар'єрні можливості для молодого китайця були повністю пов'язані з таємними товариствами.

Перші серйозні повстання 1851–1854 років

Релігійний аспект був фундаментально важливим для таємних організацій з точки зору рекрутування нових членів. До середини XIX століття поширення католицизму на території Стрейтс-Сетлментс завдало сильного удару по владі товариств, адже все більше і більше китайців вибирали католицизм як свою основну релігію та віддавали своїх дітей до християнських шкіл. Таким чином, вони повністю випадали з-під влади контролюючих товариств. Лідери таємних товариств швидко зрозуміли, що поширення християнства в рядах китайської діаспори є небезпечним для їхньої влади проявом. Китайці, які приймали християнство, піддавалися цькуванню та гонінням з боку членів таємних угруповань [Comber 1959, 77–82]. Протягом 1850 року мали місце постійні напади членів таємних товариств на китайських християн. Врешті, такі спалахи насильства переросли у серію нападів на 27 плантацій, що були у власності китайців-християн. Ці заворушення розпочалися 15 лютого 1851 року й отримали назву Антикатолицькі бунти, які й досі залишаються одними із найбільших в історії Сінгапуру. Але, незважаючи на очевидне втручання таємних товариств у ці бунти, колоніальний уряд все ще не вживав жодних законодавчих заходів задля їх контролю та припинення [The Singapore Free Press and Mercantile Advertiser 1851, 2].

До середини XIX століття таємні товариства відчували тиск не тільки ззовні (від християн, які волею чи неволею замахувалися на їх релігійну монополію, адже виховані в християнських традиціях вони повністю відкидали релігійні догми, що нав'язували їм таємні організації), а й зсередини – протиріччя між різними діалектичними групами розростаються й, що є закономірним, переростають у ще один бунт, який стався 5 травня 1854 року. Ці бунти отримали назву на честь діалектичних груп, які брали в них участь, – Бунти між Хоккієн та Чаочжоуцями. Заворушення тривали щонайменше 10 днів, що призвело до загибелі близько 500 людей [Song 1984, 88]. Роль товариств у цих протистояннях і досі залишається лише однією з теорій. Те, що, як вважається, було протистоянням двох конкуруючих товариств – «Гхее Хін» і «Гхее Хок», за однією з версій розпочалося як сварка з приводу ціни між торговцем рису, представником Хоккієн, та покупцем, вихідцем з Чаочжоу. Інші люди, які проходили повз, швидко втягнулися в конфлікт і почали підтримувати ту сторону конфлікту, яка була з ними однієї діалектичної приналежності. Таким чином, конфлікт переріс у велику бійку між представниками двох спільнот – Хоккієн

і Чаочжоу [Davies 1955, 14]. Незважаючи на відсутність документального підтвердження версій щодо початку суперечки, важко заперечувати те, що цей конфлікт мав контекст міжетнічної суперечки. Але що ж насправді стало каталізатором цього конфлікту і які події призвели до його кульмінації? Багато дослідників, наприклад Леон Комбер, вважають, що причиною конфлікту могла бути швидка зміна пропорцій населення – все більше людей емігрувало з Фуцзяню, що приводило до зміни розподілу сил між таємними товариствами на території Сінгапуру. Напередодні цих подій у 1853 році до Сінгапуру прибуло більше 10 тисяч нових емігрантів з континентального Китаю, більшість із яких є вихідцями із провінції Фуцзянь, тобто Хоккієн. Цей притік емігрантів Леон Комбер пов'язує із «Союзом малих мечів», або «Сяодаохуей» (*Xiaodao-hui* 小刀會), що складалось переважно із Фуцзяньців [Comber 1959, 83]. Це товариство брало участь у повстанні Тайпінів (грудень 1850–серпень 1864). Зазнавши поразки на континенті, члени товариства бігли до Сінгапуру. Ці політичні біженці були вже навченими бійцями, які вміли воювати, що робило їх більш грізною силою, ніж інші китайські іммігранти, які переважно приїжджали до Сінгапуру в пошуках роботи. Зважаючи на те, що засновником «Сяодаохуей» був народжений у Сінгапурі громадянин Британії Чень Цінчжень (*Chen Qingzhen* 陈庆真) (вбитий у столиці Фуцзяню Сямень у 1850 році), можна висунути версію, що емігранти із «Сяодаохуей» примкнули до таємних товариств Сінгапуру відповідно до їх діалектичної групи (а саме Хоккієн) одразу ж, як прибули до колонії [Ter Haar 2000, 350–351].

Конфлікт був настільки великим, що стало очевидним, що одними поліцейськими силами не вдасться придушити повстання, тому на допомогу в наведенні порядку були викликані військові [The Strait times 1854, 8]. Ці події були лише початком історії конфліктів таємних товариств з колоніальною владою, яка, своєю чергою, все ще рішуче виступала проти будь-якого нового законодавства, яке б вимагало повної заборони таємних товариств.

Висновок: Нові повстання таємних товариств та шлях до остаточної заборони.

Попри те, що все більше фактів вказувало на те, що таємні товариства не соромляться застосовувати жорстокість задля досягнення своїх цілей, влада Сінгапуру, як і раніше, не хотіла застосовувати якісь радикальні заходи для їх контролю. Після перших бунтів середини XIX століття почали з'являтися перші голоси тих, хто пропонував заборонити таємні угруповання та товариства [Blythe 1969, 85–86]. Були і ті, хто висував пропозицію, що не погано було б почати наймати поліцейських серед китайського населення, щоб нарешті подолати цей бар'єр між офіційною владою і населенням емігрантів [Qiu Geping 2013]. (Навіть після цих бунтів на території Сінгапуру було лише 317 поліцейських, серед яких не було жодної особи китайського походження [Jarman 1998, 119]). У результаті бездіяльності уряду Сінгапур другої половини XIX століття став ареною протистояння таємних товариств. Спалахи насильства та боротьба за контроль над китайською діаспорою посилювалися. Постійно зростав відсоток представників Хоккієн, кількість яких швидко перевищила всі інші, що викликало низку нових хвиль насильства. Ідея дозволити емігрантам самоврядування через таємні товариства зрештою привела до того, що такі товариства не просто тероризували китайське населення, а й відкрито протистояли уряду, підриваю-

---

чи його авторитет та створюючи перепони на шляху розвитку колонії. Таємні товариства, які б, здавалося, мали виконувати функцію забезпечення Сінгапуру робочою силою та підтримання порядку у суспільстві китайських переселенців, блокували всі спроби китайського населення на самостійний розвиток на нових територіях, а самі організації стрімко перетворювалися на озброєні бандитські угруповання, які переслідували власні цілі. Підтвердженням тому служать бунти проти католиків – найменша спроба вийти з повного культурного і економічного контролю організації закінчувалася насильством. До того ж сам колоніальний уряд не пропонував достатньої кількості альтернатив, щоб допомогти китайському населенню вийти з-під контролю цих товариств, які вже на той момент стали високоорганізованими злочинними угрупованнями. Саме це стало вагомим поштовхом для колоніальної влади у 1867 році прийняти «Указ про придушення небезпечних організацій» (“Dangerous Societies Suppression Ordinance”). Але, незважаючи на назву, Указ не був придушенням, а лише передбачав формальну реєстрацію цих товариств. Наприкінці XIX століття нарешті був прийнятий «Указ про товариства 1890 року» (“Societies Ordinance of 1890”), який забороняв таємні організації та товариства. Після прийняття цього Указу всі нелегальні організації повністю перейшли у формат організованих злочинних угруповань.

ЛІТЕРАТУРА

Blythe W. (1969), *The impact of Chinese secret societies in Malaya: A historical study*, Kuala Lumpur, Oxford University Press, p. 6, pp. 85–86, pp. 220–222.

Census of the Strait Settlements, 1881 (Singapore) p. 10, available at: <https://www.singaporememory.sg/contentfiles/SMB-619b2640-18d7-4b9c-8248-26d233e14ec7/21959> (accessed 26 February 2021).

Chesneaux J. (1972), *Popular Movements and Secret Societies in China, 1840–1950*, Stanford University Press, Stanford, CA, p. 3.

Comber, L. (1959), *Chinese secret societies in Malaya: a survey of the Triad Society from 1800 to 1900* / Published for the Association for Asian Studies by J.J. Augustin, Locust Valley, New York, p. 8, p. 10, p. 19, p. 33, p. 54–56, p. 77–82, p. 83.

Davies, D. (1955, February 13). Many died in Hokkien-Teochew riots, *The Straits Times*, p. 14, available at: <https://eresources.nlb.gov.sg/newspapers/Digitised/Article/straitstimes19550213.2.120> (accessed 26 February 2021).

Faure D. (1979), “Secret Societies, Heretic Sects, and Peasant Rebellions in Nineteenth-Century China”. *Journal of the Chinese University of Hong Kong*, No. 1, pp. 189–206.

Hansen V. (2015), *The Open Empire: A History of China to 1800*, WW Norton & Company, New York, p. 2.

Hill A. H. (June 1955), “The Hikayat Abdullah, An Annotated Translation”, *Journal of the Royal Asiatic Society, Malayan Branch*, Vol. XXVIII, Part 3, Chapter 21.

Jarman R.L. (1998), *Straits Settlements Annual Report 1858*, Archive Editions, p.119.

Mak, Lau-Fong and Wong A. (1978), “Territorial Patterns Among Chinese Secret Societies in Singapore and Peninsular Malaysia: Some Tentative Findings”, *Journal of the Malaysian Branch, Royal Asiatic Society*. Vol. 51, No. 1 (233), p. 38–39, available at: www.jstor.org/stable/41492185 (accessed 17 February 2021).

Milne Dr.W. (1826), "Some Account of a Secret Association in China, entitled the Triad Society", Transactions of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, Vol. 1, Part 2 (1826), p. 1.

Murray D.H. (1994), The Origins of the Tandihui: Chinese Triads in Legend and History, Stanford University Press, Stanford, CA, p. 12, p. 153.

Ownby D. (1995), "The Heaven and Earth Society as Popular Religion", *The Journal of Asian Studies*, Vol. 54, No. 4, p. 8–9, available at: www.jstor.org/stable/2059958 (accessed 17 February 2021).

Peng Wang Tai (1979), "The Word "Kongsi": A Note", *Journal of the Malaysian Branch of the Royal Asiatic Society*, 52 (235), pp. 102–105.

Rahim L.Z. (2009), Singapore in the Malay World: Building and Breaching Regional Bridges, 1st ed., London; New York : Routledge, p. 24.

Read W.H. (1901), Play and politics: recollections of Malaya an old resident, London : W. Gardner, Darton & Co, p. 9.

Song, O. S. (1984), One hundred years history of the Chinese in Singapore, Singapore, Oxford University Press, p. 88.

Straits Settlements government gazette, (Feb. 22, 1878), p. 90.

Straits Settlements government gazette, No. 1–27 (Jan.2–June 25, 1880), p. 223, p. 228.

Ter Haar B.J. (2000), Ritual and Mythology of the Chinese Triads, BRILL, Leiden, Netherlands, pp. 350–351.

The Singapore Free Press and Mercantile Advertiser (1851, February 21), p. 2, available at: <https://eresources.nlb.gov.sg/newspapers/digitised/issue/singfreepres-sal18510221-1> (accessed 27 February 2021).

The Straits Times (1854, May 9), p. 4, available at: <https://eresources.nlb.gov.sg/newspapers/Digitised/Article/straitstimes18540509-1.2.10> (accessed 27 February 2021).

Warren J. F. (2003), Rickshaw coolie: A people's history of Singapore 1880–1940, Singapore, Singapore University Press. P. 240–243.

Yen C. H. (1986), A social history of the Chinese in Singapore and Malaya 1800–1911, Singapore, Oxford University Press, pp. 16–17, pp. 147–293.

平山周：《中國秘密社會史》：《商務印書館》，上海，2011年。

苏瑞福著：《新加坡人口研究》薛学了、王艳、等译、庄国土、薛学了审校，厦门大学出版社，2009年，第29–30页。

邱格屏：《世外无桃源：东南亚华人秘密会党》，《三联书店》，2003，第77页。

邱格屏：《英属马来亚政府惩治华人秘密会党立法之演进》：《社会科学家》，2013年第6期。

REFERENCES

Blythe W. (1969), The impact of Chinese secret societies in Malaya: A historical study, Kuala Lumpur, Oxford University Press, p. 6, pp. 85–86, pp. 220–222.

Census of the Strait Settlements, 1881 (Singapore), p. 10, available at: <https://www.singaporememory.sg/contentfiles/SMB-619b2640-18d7-4b9c-8248-26d233e14ec7/21959> (accessed 26 February 2021).

Chesneaux J. (1972), Popular Movements and Secret Societies in China, 1840–1950, Stanford University Press, Stanford, CA, p. 3.

Comber L. (1959), Chinese secret societies in Malaya: a survey of the Triad Society from 1800 to 1900, Published for the Association for Asian Studies by J.J. Augustin, Locust Valley, N.Y., p. 8, p. 10, p. 19, p. 33, p. 54–56, p. 77–82, p. 83.

Davies D. (1955, February 13). Many died in Hokkien-Teochew riots, *The Straits Times*, p. 14, available at: <https://eresources.nlb.gov.sg/newspapers/Digitised/Article/straitstimes19550213.2.120> (accessed 26 February 2021).

Faure D. (1979), "Secret Societies, Heretic Sects, and Peasant Rebellions in Nineteenth-Century China". *Journal of the Chinese University of Hong Kong*, No. 1, pp. 189–206.

Hansen V. (2015), *The Open Empire: A History of China to 1800*, WW Norton & Company, New York, N.Y., p. 2.

Hill A.H. (June 1955), "The Hikayat Abdullah, An Annotated Translation", *Journal of the Royal Asiatic Society, Malayan Branch*, Vol. XXVIII, Part 3, Chapter 21.

Jarman R.L. (1998), *Straits Settlements Annual Report 1858*, Archive Editions, p.119.

Mak Lau-Fong and Wong A. (1978), "Territorial Patterns Among Chinese Secret Societies in Singapore and Peninsular Malaysia: Some Tentative Findings", *Journal of the Malaysian Branch, Royal Asiatic Society*. Vol. 51, No. 1 (233), p. 38–39, available at: www.jstor.org/stable/41492185 (accessed 17 February 2021).

Milne Dr.W. (1826), "Some Account of a Secret Association in China, entitled the Triad Society", *Transactions of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland*, Vol. 1, Part 2 (1826), p. 1.

Murray D.H. (1994), *The Origins of the Tandihui: Chinese Triads in Legend and History*, Stanford University Press, Stanford, CA, p. 12, p. 153.

Ownby D. (1995), "The Heaven and Earth Society as Popular Religion", *The Journal of Asian Studies*, Vol. 54, No. 4, p. 8–9, available at: www.jstor.org/stable/2059958 (accessed 17 February 2021).

Peng Wang Tai (1979), "The Word "Kongsi": A Note", *Journal of the Malaysian Branch of the Royal Asiatic Society*, 52 (235), pp. 102–105.

Ping Shang Zhou (Hirayama Shu) (2011), *Zhongguo mimi shehuishi*, Shang wu yin shu guan, Shananghai. (in Chinese).

Qiu Geping (2003), *Shiwai wu tao yuan: dongnanya huaren mimi huidang*, Sanlian Shudian, Hongkong, p.77. (in Chinese).

Qiu Geping (2013), *Yingshu malaiya zhengfu chengzhi huaren mimi huidang lifa zhiyanjin*, Shehui Kexuejia, Yulin, Vol. 3. (in Chinese).

Rahim L.Z. (2009), *Singapore in the Malay World: Building and Breaching Regional Bridges*, 1st ed., London; New York, Routledge, p. 24.

Read W.H. (1901), *Play and politics: recollections of Malaya an old resident*, London: W. Gardner, Darton & Co, p. 9.

Song O.S. (1984), *One hundred years history of the Chinese in Singapore*, Singapore, Oxford University Press, p. 88.

Straits Settlements government gazette, (Feb. 22, 1878), p. 90.

Straits Settlements government gazette, no. 1–27 (Jan.2–June 25, 1880), p.223, p. 228.

Sui Ruifu (2009), *Xinjiapo renkou yanjiu*, translated by Xue XueLiao, Wang Yan, reviewed by Zhuang Guotu and Xue Xueliao, Xiamen daxue chubanshe, pp. 29–30. (in Chinese).

Ter Haar B.J. (2000), *Ritual and Mythology of the Chinese Triads*, BRILL, Leiden, Netherlands, pp. 350–351.

The Singapore Free Press and Mercantile Advertiser (1851, February 21), p. 2. available at: <https://eresources.nlb.gov.sg/newspapers/digitised/issue/singfreepressa18510221-1> (accessed 27 February 2021).

The Straits Times (1854, May 9), p. 4. available at: <https://eresources.nlb.gov.sg/newspapers/Digitised/Article/straitstimes18540509-1.2.10> (accessed 27 February 2021).

Warren J.F. (2003), *Rickshaw coolie: A people's history of Singapore 1880–1940*, Singapore, Singapore University Press. p. 240–243.

Yen C.H. (1986), *A social history of the Chinese in Singapore and Malaya 1800–1911*, Singapore, Oxford University Press, pp. 16–17, pp. 147–293.

Стаття надійшла до редакції 04.05.2021